

C/2024/4053

12.7.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Młodzież w relacjach UE–Zjednoczone Królestwo

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/4053)

Sprawozdawca: **Cillian LOHAN**

Doradca	Maurizio CUTTIN
Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	21.9.2023
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Stosunków Zewnętrznych
Data przyjęcia przez sekcję	3.4.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	24.4.2024
Sesja plenarna nr	587
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	154/2/1

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES), jako europejski dom społeczeństwa obywatelskiego, jest przekonany, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego zarówno w UE, jak i w Zjednoczonym Królestwie są wyjątkowo dobrze przygotowane do wspierania i ułatwiania zaangażowania młodzieży w relacjach między UE a Zjednoczonym Królestwem, oraz jest gotów odgrywać w tym swoją rolę, co znajduje odzwierciedlenie w niniejszej opinii.

Mobilność młodzieży

1.2. Biorąc pod uwagę, że spowodowane brexitem zmiany w ustaleniach dotyczących mobilności między Zjednoczonym Królestwem a UE miały nieproporcjonalnie negatywny wpływ na młodych ludzi, EKES przede wszystkim wzywa Komisję Europejską (KE) do zwrócenia się do rządu Zjednoczonego Królestwa z próbą wynegocjowania ambitnego wzajemnego partnerstwa na rzecz mobilności młodzieży. W ramach tego partnerstwa należy dążyć do określenia warunków wjazdu i pobytu do celów takich, jak: badania naukowe, studia, szkolenia i wymiany młodzieży.

1.3. Ponadto EKES wzywa KE do zintensyfikowania negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem w sprawie ponownego pełnego uczestnictwa tego państwa w programie Erasmus+. Stanowisko to oficjalnie popierają zarówno Europejskie Forum Młodzieży⁽¹⁾, jak i Brytyjska Rada Młodzieży⁽²⁾, a także wiele młodzieżowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze Zjednoczonego Królestwa⁽³⁾ i UE.

⁽¹⁾ <https://www.byc.org.uk/uk-young-ambassadors/2024/advocating-for-erasmus-in-parliament-and-beyond> [Uwaga: Wobec atmosfery niepewności spowodowanej ogłoszeniem upadłości przez Brytyjską Radę Młodzieży w czwartek, 21 marca 2024 r. (zob. pkt 3.2), wszystkie wzmianki o tej organizacji w dalszym ciągu odnoszą się do niej, dopóki ona istnieje. W razie całkowitego upadku tego podmiotu prawnego zawarte w opinii wzmianki o Brytyjskiej Radzie Młodzieży należy zreinterpretować w taki sposób, aby odnosiły się do grupy osób wybranych na międzynarodowych młodych ambasadorów Zjednoczonego Królestwa (Young Ambassadors) i do struktury, która ich zastąpi.].

⁽²⁾ <https://1.yem.org.uk/embrace-erasmus>.

⁽³⁾ <https://www.youthforum.org/files/231207-PP-Erasmus.pdf>.

1.4. EKES wzywa Komisję, by potwierdziła, że Zjednoczone Królestwo może w każdej chwili podjąć negocjacje w sprawie ponownego przystąpienia do programu „Kreatywna Europa”. Zachęca również Komisję, by w ramach kontaktów dyplomatycznych ze Zjednoczonym Królestwem aktywnie promowała międzykulturowe uczenie się.

1.5. EKES dostrzega, że brexit bardzo negatywnie odbił się na warunkach kulturowych i ekonomicznych artystów wyjeżdżających na zagraniczne tournée ⁽⁴⁾, a tym samym również na stosunkach kulturalnych między UE a Zjednoczonym Królestwem. Problem ten poruszała także Komisja Spraw Europejskich Izby Lordów ⁽⁵⁾ oraz omawiano go na posiedzeniach Zgromadzenia Parlamentarnego Partnerstwa UE–Zjednoczone Królestwo ⁽⁶⁾. Komitet zachęca zatem Komisję do proaktywnej współpracy ze Zjednoczonym Królestwem w celu usunięcia barier dla mobilności osób związanych zawodowo z pracą twórczą, w tym ewentualnie wzajemnego zniesienia obowiązku wizowego dla sektora kreatywnego lub zastosowania tzw. kulturowego wyjątku od umowy o handlu i współpracy.

1.6. Z uwagi na to, że duży spadek liczby uczniów wyjeżdżających na wycieczki zarówno do Zjednoczonego Królestwa, jak i do UE ⁽⁷⁾ wywarł znaczący negatywny kulturowy i gospodarczy wpływ na obie strony kanału La Manche, EKES zwraca się do KE o wynegocjowanie ze Zjednoczonym Królestwem wzajemnych ustaleń dotyczących wycieczek szkolnych. Ustalenia te powinny obejmować wprowadzenie specjalnych zasad podróżowania dla grup szkolnych, tak by uczniowie podróżujący do Zjednoczonego Królestwa lub UE w ramach zorganizowanych wycieczek szkolnych lub innych rodzajów wizyt nie musieli mieć indywidualnych paszportów. Pierwszym pozytywnym krokiem była decyzja z 28 grudnia 2023 r., zgodnie z którą obywatele Francji i obywatele UE uczący się w szkołach we Francji, którzy przekraczają kanał La Manche w drodze na obozy językowe, będą musieli okazać jedynie zwykły dowód tożsamości i nie będą musieli ubiegać się o kosztowną wizę ⁽⁸⁾.

Zorganizowane zaangażowanie

1.7. EKES wzywa KE do podjęcia negocjacji ze Zjednoczonym Królestwem w sprawie utworzenia w ramach misji dyplomatycznych każdej ze stron wzajemnych młodzieżowych struktur doradczych podobnych do unijnej Młodzieżowej Rady Konsultacyjnej ⁽⁹⁾.

1.8. EKES zdecydowanie popiera stworzenie strukturalnych możliwości utrzymywania relacji – z silnym włączeniem młodzieży – między UE oraz władzami Zjednoczonego Królestwa na szczeblu centralnym i zdecentralizowanym, włączając w to pracę z młodzieżą i uczenie się pozaformalne, w celu wzmocnienia dialogu i współpracy na poziomie społeczeństwa obywatelskiego.

1.9. EKES zdecydowanie zaleca, by obie strony w sposób zorganizowany włączyły młodzież do istniejących struktur zaangażowania obywateli. Zorganizowane i regularne włączanie młodzieży ze Zjednoczonego Królestwa powinno być możliwe, promowane i odpowiednio finansowane. Chodzi na przykład o udział w dorocznym wydarzeniu EKES-u dla młodzieży „Twoja Europa – Twoje zdanie” ⁽¹⁰⁾, w dorocznych spotkaniach Parlamentu Europejskiego LevelUp! ⁽¹¹⁾ i European Youth Event ⁽¹²⁾, w procesie dialogu młodzieżowego ⁽¹³⁾ oraz podobnych inicjatywach.

1.10. UE i Zjednoczone Królestwo powinny wspólnie rozważyć utworzenie i finansowanie forum koordynacyjnego młodzieży UE–Zjednoczone Królestwo, składającego się m.in. z przedstawicieli Europejskiego Forum Młodzieży ⁽¹⁴⁾, Brytyjskiej Rady Młodzieży ⁽¹⁵⁾, Young Scot ⁽¹⁶⁾, Forum Młodzieży Irlandii Północnej ⁽¹⁷⁾ i Urdd ⁽¹⁸⁾, które to forum prowadziłoby regularny dialog w celu omówienia najpilniejszych kwestii w dziedzinie stosunków między młodzieżą z UE i Zjednoczonego Królestwa. Podmioty te należy uwzględnić w procesie opiniotwórczym EKES-u poprzez wdrożenie testu wpływu polityki UE na młodzież w EKES-ie.

⁽⁴⁾ <https://www.theguardian.com/politics/2023/aug/22/music-industry-workers-no-work-in-eu-since-brexit>.

⁽⁵⁾ <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9658/>.

⁽⁶⁾ <https://www.europarl.europa.eu/delegations/pl/d-uk/activities/inter-parliamentary>.

⁽⁷⁾ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749799/EPRS_ATA\(2023\)749799_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/749799/EPRS_ATA(2023)749799_EN.pdf).

⁽⁸⁾ https://www.lemonde.fr/en/france/article/2023/12/28/uk-lifts-brexit-obstacles-for-french-students-and-schoolchildren_6382995_7.html.

⁽⁹⁾ https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/youth/youth-sounding-board_en#current-youth-sounding-board.

⁽¹⁰⁾ <https://www.eesc.europa.eu/pl/initiatives/your-europe-your-say>.

⁽¹¹⁾ https://youth.europa.eu/news/join-us-level-i-care-i-vote_en.

⁽¹²⁾ <https://european-youth-event.europarl.europa.eu/pl/previous-editions>.

⁽¹³⁾ https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/previous-eu-youth-dialogue-consultations_en.

⁽¹⁴⁾ <https://www.youthforum.org/>.

⁽¹⁵⁾ <https://nya.org.uk/byc/>.

⁽¹⁶⁾ <https://young.scot/>.

⁽¹⁷⁾ <https://niyf.org/>.

⁽¹⁸⁾ <https://www.urdd.cymru/en/>.

1.11. Sektor młodzieżowy nie jest reprezentowany ani w unijnych, ani w brytyjskich wewnętrznych grupach doradczych utworzonych na mocy umowy o handlu i współpracy. W związku z tym EKES wzywa KE do ułatwienia pełnego i aktywnego udziału przedstawicieli unijnego sektora młodzieżowego, a także do usunięcia wszelkich przeszkód finansowych utrudniających uczestnictwo w wewnętrznej grupie doradczej UE. Wzywa również Komisję do współpracy ze Zjednoczonym Królestwem i zachęca go do ułatwiania udziału brytyjskiego sektora młodzieżowego w wewnętrznej grupie doradczej Zjednoczonego Królestwa. Uznanie głosu młodych ludzi w tym organie ma zasadnicze znaczenie dla długotrwałego istnienia tych grup jako struktury służącej zacieśnianiu stosunków dwustronnych.

1.12. EKES z zadowoleniem przyjmuje projekt British Council „EU/UK Youth Stronger Together”⁽¹⁹⁾, który oferuje młodym ludziom (w wieku 15–30 lat) z UE i Zjednoczonego Królestwa możliwości nawiązywania kontaktów i współpracy. Sądzi, że projekt ten powinien służyć jako doskonały wzór najlepszych praktyk w zakresie ułatwiania przyszłych dwustronnych inicjatyw młodzieżowych (między UE i Zjednoczonym Królestwem) mających na celu utrzymywanie kontaktów oraz wzmacnianie pozytyj i szkolenie młodzieży.

Inne formy zaangażowania młodzieży

1.13. EKES zaleca sporządzenie wykazu możliwości dostępnych dla młodych ludzi. Mogłoby to być bardzo pomocne w budowaniu zdolności do informowania o praktycznych możliwościach, z których mogą skorzystać. Należy wskazać jasne ścieżki kariery i zapewniać młodym ludziom specjalistyczną wiedzę za pośrednictwem szkół, stowarzyszeń i doradztwa zawodowego. Trzeba uwzględnić w tym program przygotowania zawodowego oparty na najlepszych praktykach, na przykład dotyczący rolnictwa⁽²⁰⁾.

1.14. EKES wzywa do utworzenia scentralizowanego i dostępnego centrum informacyjnego dla młodych przedsiębiorców, dla których brexit nadal jest przeszkodą w postaci rygorystycznych nowych przepisów regulujących przepływ towarów i usług przez kanał La Manche oraz niepewności co do dostępu do rynku.

1.15. EKES zaleca lepszą organizację wzajemnego uczenia się, które nie tylko jest przydatne dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, ale także jest modelem, który mogą powielać władze lokalne i struktury rządowe. Chociaż w Walii powiązania z sieciami UE na ogół zostały utrzymane, należy je wzmocnić, aby zagwarantować długofalowe dzielenie się wiedzą ponad granicami. Pozytywnym przykładem jest fakt, że przedstawiciel Walii przewodniczy unijnemu Forum Młodzieży Wiejskiej. Jednak grupy młodych rolników są obecnie wyłączone z członkostwa w Europejskiej Radzie Młodych Rolników (CEJA)⁽²¹⁾, z wyjątkiem NFU Next Generation⁽²²⁾, który reprezentuje Anglię i Walię.

System przyznawania statusu osoby osiedlonej a konsekwencje dla młodzieży

1.16. Procedury przyznawania obywatelom UE statusu osoby osiedlonej (EUSS) mają niepożądane skutki również dla młodych ludzi. Dla każdego dziecka należy złożyć oddzielny wniosek o EUSS – zazwyczaj składają go rodzice. W niektórych przypadkach wymóg ten nie został spełniony z różnych powodów, co ma poważne konsekwencje dla dzieci. Konsekwencji tych można by uniknąć lub można było je złagodzić, gdyby udostępniano bardziej przyjazne dla użytkownika wytyczne i ewentualnie przeprowadzono kampanię informacyjną.

1.17. W Zjednoczonym Królestwie i w niektórych państwach członkowskich UE nadal występują komplikacje w związku z EUSS, co może mieć wpływ na dzieci i młodzież. Organizacje wspierające sygnalizują, że grozi to powtórką skandalu tzw. pokolenia Windrush, czyli sytuacją, w której wiele osób od lat żyjących legalnie w Zjednoczonym Królestwie, nagle traci prawo do pobytu z powodu niedopełnienia wymogów formalnych. Wynika to z tego, że system wyłącznie cyfrowy może prowadzić do przypadków niedokonania rejestracji dzieci wśród niektórych grup szczególnie wrażliwych. Potrzebne są dodatkowe wsparcie fizyczne i całodobowa infolinia.

1.18. W UE dane te nadal nie są aktualne, zwłaszcza w odniesieniu do wniosków o karty pobytowe w celu potwierdzenia statusu na mocy umowy o wystąpieniu w państwach posiadających systemy deklaratywne. W związku z tym obecnie nie wiadomo, ile dzieci i młodzieży może napotkać trudności z udowodnieniem swojego statusu w przyszłości. W niektórych krajach nie ma nawet jednoznacznego wymogu rejestracji dzieci lub posiadania przez nie kart ani jasnej procedury ich uzyskiwania. W wielu krajach pojawiają się również różne problemy związane z łączeniem rodzin. Publiczne finansowanie rzecznictwa albo nie istnieje, albo jest stopniowo wycofywane mimo ciągłych i coraz bardziej złożonych przypadków.

⁽¹⁹⁾ <https://www.britishcouncil.be/programmes/education/stronger-together>.

⁽²⁰⁾ <https://www.wwf.org.uk/wales/land-of-our-future>.

⁽²¹⁾ <https://www.ceja.eu/home>.

⁽²²⁾ <https://www.ceja.eu/who-we-are/people>.

1.19. W związku z tym EKES wzywa Komisję do współpracy ze Zjednoczonym Królestwem w celu ponownego zbadania kwestii zapewnienia wsparcia fizycznego oraz do utrzymania finansowania, tak aby umożliwić grupom społecznym, organizacjom wspierającym i organom publicznym udzielanie pomocy tak długo, jak będzie to konieczne. Komitet z zadowoleniem przyjmuje wiadomość, że Brytyjczycy w Europie otrzymają finansowanie dla projektu budowania zdolności i podnoszenia świadomości, obejmującego grupy w 11 państwach UE na kolejne 20 miesięcy w ramach programu CERV Komisji Europejskiej ⁽²³⁾, ale odnotowuje, że potrzeba finansowania będzie istnieć w państwach członkowskich UE tak długo, jak będą się pojawiały sprawy.

Wyjątkowe okoliczności w Irlandii Północnej

1.20. Brak finansowania oraz brak skoordynowanego podejścia i lokalnej wiedzy fachowej w zakresie przydziału środków w połączeniu z cięciami oznacza, że organizacje młodzieżowe i społeczności lokalne nie otrzymują wsparcia. Na przykład Europejski Fundusz Społeczny (EFS) był rozdzielany w oparciu o lokalną wiedzę fachową władz lokalnych. Okazało się to odpornym i wiarygodnym modelem finansowania dla grup takich jak Disability Action NI ⁽²⁴⁾. Inicjatywom tym grozi obecnie zakończenie działalności. Zwiększa to zagrożenia dla pokoju w Irlandii Północnej. EKES jest zatem głęboko przekonany, że należy pilnie zająć się tymi kwestiami, aby zapobiec sytuacji, w której młodzi ludzie zwrócą się do innych podmiotów, w tym organizacji paramilitarnych, w poszukiwaniu wsparcia na poziomie społeczności.

1.21. EKES zachęca UE do współpracy z rządami Zjednoczonego Królestwa, Irlandii i Irlandii Północnej w celu połączenia sił i wspólnego podnoszenia świadomości na temat misji transgranicznego programu PEACE PLUS, który ma na celu wspieranie pokoju i dobrobytu w Irlandii Północnej i przygranicznych hrabstwach Irlandii. W tym kontekście wszystkie strony muszą być w pełni świadome, jak kruchy jest pokój w Irlandii Północnej, co uwydatnia wagę wsparcia UE dla programu PEACE PLUS. Nie można lekceważyć roli, jaką UE odegrała we wspieraniu tego pokoju. EKES wzywa zatem wszystkie zaangażowane strony do aktywnego promowania zasług programu PEACE PLUS poprzez informowanie o szerokich możliwościach finansowania za pomocą dostępnego i przyjaznego młodzieży języka.

2. Kontekst

2.1. Stosunki polityczne między UE a Zjednoczonym Królestwem znacznie się poprawiły po przyjęciu umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE, umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem oraz ram windsorskich. Na szczeblu społeczeństwa obywatelskiego stosunki były i nadal są silne i przyjacielskie, oparte na dobrej wierze i współpracy.

2.2. Dynamika ta znajduje odzwierciedlenie w wyjątkowych stosunkach między EKES-em a społeczeństwem obywatelskim całego Zjednoczonego Królestwa od 2021 r., które doprowadziły do podpisania przez EKES protokołów ustaleń z Sojuszem Społeczeństwa Obywatelskiego Zjednoczonego Królestwa, a następnie ze Szkockim Forum Doradczym ds. Europy. Świadczą o niej również wizyty w Londynie, Edynburgu, Belfaście i Cardiff przeprowadzone w ramach opracowywania niniejszej opinii z inicjatywy własnej i raportu informacyjnego z 2023 r. w sprawie wdrażania umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE ⁽²⁵⁾ oraz inne formalne i nieformalne spotkania członków EKES-u i organizacji społeczeństwa obywatelskiego Zjednoczonego Królestwa. Ponadto EKES nawiązał bardzo dobre stosunki z przedstawicielami misji dyplomatycznej Zjednoczonego Królestwa przy UE oraz biur Szkocji, Walii i Irlandii Północnej w Brukseli.

2.3. Powstały wprawdzie kluczowe struktury monitorowania wdrażania umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem oraz ram windsorskich, ale brakuje w nich reprezentacji młodzieży. Zauważono też, że problem dotyczący reprezentacji regionalnej i zasobów ułatwiających uczestnictwo w tych strukturach (przede wszystkim odnośnie do wewnętrznych grup doradczych) jest szerszy.

⁽²³⁾ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/citizens-equality-rights-and-values-programme_en.

⁽²⁴⁾ <https://www.disabilityaction.org/>.

⁽²⁵⁾ <https://www.eesc.europa.eu/pl/our-work/opinions-information-reports/information-reports/implementation-eu-uk-withdrawal-agreement-including-protocol-ireland-and-northern-ireland>.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Kluczowy element wpływający na stosunki między UE a Zjednoczonym Królestwem w dziedzinie młodzieży to decyzja Zjednoczonego Królestwa o odłączeniu się od programu Erasmus+. Jak potwierdzają główne zainteresowane organizacje biznesowe, pracownicze i trzeciego sektora, ponowne przystąpienie do programu Erasmus+ nie wpłynęłoby negatywnie na brytyjski program Turing Scheme, walijski program Taith i inne podobne brytyjskie rozwiązania w zakresie mobilności po brexicie, które mają znacznie węższy zakres i są znacznie słabiej finansowane, a zatem mogłyby raczej uzupełniać, niż zastępować Erasmus+.

3.2. Choć Zjednoczone Królestwo starało się wdrożyć modele alternatywne wobec programu Erasmus+, w tym na szczeblu centralnym i zdecentralizowanym, przedstawiciele młodzieży stwierdzają, że modele te nie dorównują możliwościom dobrowolnej mobilności młodzieży i uczenia się pozaformalnego ani operacyjnemu finansowaniu za pomocą dotacji, które wcześniej były dostępne dla brytyjskiego sektora młodzieżowego w ramach programu Erasmus+. Podczas gdy program Erasmus+ służył do zapewnienia co roku znacznego finansowania strukturalnego i finansowania opartego na projektach dla młodzieżowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego w celu prowadzenia pozaformalnych wymian i innych działań (np. prawie 7 mln EUR dla łącznej liczby 201 organizacji w 2020 r.), późniejszy program Turing (koncentrujący się wyłącznie na mobilności studentów szkół wyższych) pozostawił lukę finansową dotyczącą młodzieżowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego wcześniej zależne od programu Erasmus+. Należy do nich Brytyjska Rada Młodzieży (ogólnokrajowa rada młodzieżowa Zjednoczonego Królestwa), która bezpośrednio po brexicie straciła 40 % rocznego budżetu, w tym cały budżet ukierunkowany na działania międzynarodowe, w związku z utratą dostępu do programu Erasmus+. Jak poinformowano, utrata tego strumienia finansowania i brak odpowiedniego źródła zastępczego w perspektywie długoterminowej częściowo odpowiadają za upadłość organizacji ogłoszoną w czwartek, 21 marca 2024 r. Uwypuklają one również dramatyczną sytuację finansową, w jakiej znajduje się sektor młodzieży w Zjednoczonym Królestwie, gdyż jego krajowej Radzie Młodzieży – jednej z najstarszych i najbardziej znaczących tego typu organizacji w Europie – grozi całkowity upadek po 75 latach działalności w służbie młodzieży.

3.3. Koniec korzystania z programu Erasmus+ doprowadził do opracowania dwóch programów zastępczych: ogólnokrajowego systemu Turing i walijskiego systemu Taith. Dotychczasowe wyniki obu tych inicjatyw pokazują, że nie oferują one tak różnorodnych możliwości jak Erasmus+ i mają mniejszy budżet. Program Taith, ze względu na stosunkowo powszechniejsze korzystanie z niego przez młodzież, stanowi dobry przykład tego, jak sprawić, by możliwość ubiegania się o środki z programu Erasmus+ była bardziej dostępna, a jest to kwestia, na którą nadal zwraca uwagę wiele zainteresowanych stron w UE. Warto również wyciągnąć wnioski z walijskiej ustawy o dobrostanie przyszłych pokoleń z 2015 r.⁽²⁶⁾, która zobowiązuje organy publiczne w Walii do zastanowienia się nad długoterminowym wpływem podejmowanych decyzji i którą można by uznać za porównywalną z testem wpływu polityki UE na młodzież. W tym kontekście Walia mia nowała komisarza ds. przyszłych pokoleń⁽²⁷⁾.

3.4. Stwierdzono, że program Erasmus+ jest postrzegany jako fundusz dla uprzywilejowanych – jest on niedostępny dla wielu osób, trudno jest ubiegać się o udział w nim i brakuje osoby, do której można byłoby się zwrócić z pytaniami o zasadnicze zagadnienia w trakcie procesu składania wniosków. Takie postrzeganie niekoniecznie jest sprawiedliwym odzwierciedleniem rzeczywistości, lecz należy się nim zająć – kwestię tę podkreśla także skuteczność walijskiego programu Taith.

3.5. Ponadto do czasu ponownego przystąpienia przyszłego rządu Zjednoczonego Królestwa do programu Erasmus+ UE powinna, w miarę możliwości poprzez współfinansowanie z chętnymi partnerami ze Zjednoczonego Królestwa, ułatwiać ponowne uczestnictwo młodych Brytyjczyków w programach, w tym w możliwościach wolontariatu i uczenia się pozaformalnego takich jak Erasmus+. Zjednoczone Królestwo mogłoby podjąć podobne kroki w swoich obecnych programach na rzecz młodych ludzi w UE.

3.6. Młodzieżowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego ze Zjednoczonego Królestwa ubolewają nad decyzją Zjednoczonego Królestwa o odłączeniu się od programu Erasmus+. Ich zdaniem decyzja ta utrudniła dostęp brytyjskiego sektora młodzieżowego nie tylko do niezbędnego finansowania, ale również do znanych programów, takich jak Europejski Korpus Solidarności i konferencja unijnego dialogu młodzieżowego – dwóch programów, w których Zjednoczone Królestwo było jednym z głównych uczestników.

3.7. Młodzieżowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego Zjednoczonego Królestwa stwierdziły również, że choć chciałyby powrotu programu Erasmus+, to mógłby on być bardziej dostępny i skuteczny, gdyby – podobnie jak Taith – był lepiej dostosowany do specyfiki geograficznej i realizowany za pośrednictwem bardziej lokalnych podmiotów.

⁽²⁶⁾ <https://www.futuregenerations.wales/about-us/future-generations-act/>.

⁽²⁷⁾ <https://www.futuregenerations.wales/>.

3.8. Wyraziły również życzenie, by lepiej promowano elementy programu dotyczące kształcenia pozaformalnego. Obawiają się, że brak ich promowania przez Komisję grozi stworzeniem fałszywego wrażenia, że program jest dostępny wyłącznie dla studentów z klasy średniej.

3.9. Ponieważ w latach 2014–2018 wśród 376 organizacji kulturalnych i kreatywnych z siedzibą w Zjednoczonym Królestwie rozdzielono finansowanie w wysokości 89,5 mln EUR⁽²⁸⁾, wystąpienie Zjednoczonego Królestwa z programu „Kreatywna Europa” znacznie osłabiło stosunki kulturalne między UE a Zjednoczonym Królestwem i jego zdecentralizowanymi częściami⁽²⁹⁾.

3.10. Konieczne jest większe strukturalne zaangażowanie młodzieżowych organizacji społeczeństwa obywatelskiego z poszczególnych części Zjednoczonego Królestwa, aby poprawić skuteczność i ogólną reprezentatywność zarówno wspólnej wewnętrznej grupy doradczej UE–Zjednoczone Królestwo, jak i Forum Społeczeństwa Obywatelskiego.

3.11. W strategii UE na rzecz młodzieży⁽³⁰⁾ stwierdza się, że „państwa członkowskie powinny zachęcać młodzież i pozostałe zainteresowane strony do podejmowania wspólnych inicjatyw, na przykład w zakresie edukacji, zatrudnienia, technologii cyfrowej, sportu, zrównoważonego rozwoju i współpracy międzynarodowej, z wykorzystaniem pełnego potencjału finansowania UE”. Ta sekcja nowej strategii UE na rzecz młodzieży mogłaby posłużyć za podstawę do wypracowania odpowiednich wspólnych inicjatyw młodzieży z UE i Zjednoczonego Królestwa.

3.12. Wspólny Fundusz na rzecz Dobrobytu Zjednoczonego Królestwa (UKSPF) został stworzony przez rząd, by zastąpić europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne. UKSPF to fundusz o wartości 2,6 mld GBP. Nie można jednak porównywać UKSPF z finansowaniem z EFRR lub EFS (do których Irlandia Północna nie ma już dostępu ze względu na brexit), gdyż programy te opracowano we współpracy z władzami lokalnymi, które mają bezpośrednią wiedzę na temat rzeczywistych problemów w terenie. UKSPF nie angażuje władz lokalnych w tworzenie programu, co może mieć negatywny wpływ na zajmowanie się problemami lokalnymi.

3.13. Inicjatywy takie jak PEACE PLUS i Wspólne Wyspiarskie Forum Młodzieży odegrały zasadniczą rolę w utrzymaniu stabilności w Irlandii Północnej poprzez finansowanie grup społeczeństwa obywatelskiego i organizacji młodzieżowych. Pomimo tych programów odnotowano jednak wzrost aktywności paramilitarnej⁽³¹⁾ w Irlandii Północnej, co wynika z tego, że młodzież Irlandii Północnej w coraz większym stopniu czuje się pozostawiona w tyle, zwłaszcza na poziomie społeczności. Zostało to niedawno podkreślone także przez Komisję ds. Irlandii Północnej parlamentu Zjednoczonego Królestwa⁽³²⁾ i jest to odczucie, które było widoczne w kontaktach EKES-u z kluczowymi zainteresowanymi stronami z Irlandii Północnej oraz w danych zebranych w ramach ankiety przeprowadzonej na potrzeby niniejszej opinii.

3.14. Szczególna sytuacja w Irlandii Północnej oznacza, że kwestie związane z prawami często stawia się na ostrzu noża. Być może najlepiej byłoby zająć się tą kwestią poprzez ustanowienie podgrupy ds. praw w ramach wspólnej konsultacyjnej grupy roboczej Zjednoczonego Królestwa i UE. Podgrupa ta mogłaby może pomóc rozwiązać obawy, że prawa zapisane w porozumieniu wielkopiątkowym zostaną osłabione.

Bruksela, dnia 24 kwietnia 2024 r

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽²⁸⁾ <https://www.ietm.org/en/node/11501>.

⁽²⁹⁾ https://multimedia.europarl.europa.eu/pl/webstreaming/cult-committee-meeting_20240124-1430-COMMITTEE-CULT.

⁽³⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX:52018DC0269>.

⁽³¹⁾ <https://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/paramilitaries-grooming-young-and-preying-on-single-mothers-report-finds/a23525029.html>.

⁽³²⁾ <https://publications.parliament.uk/pa/cm/5804/cmselect/cmniaf/43/report.html>.